PORVOON KAUPUNKISTRATEGIA 2022–2025

Unelmien Porvoo

Kasvun kaupunki

PORVOO BORGÅ

LUONNOS
29.3.2022

Sisällys

Vahva vetovoima 3
Toimintaympäristön muutos 4
Unelmien Porvoo – kasvun kaupunki 7
Suosituin kotikaupunki 9
Paras arkenakin 11
Kaupunkielämän sykettä 12
Ilmastotekojen kaupunki 13
Kaupunkistrategian mittarit 14

Vahva vetovoima

Porvoo kipuaa korkealle kaupunkien välisessä vertailussa, kertovat tilastot, kyselyt, selvitykset ja analyysit. Lähtökohdat kaupungin kasvulle ja kehittämiselle ovat hyvät.

Vahva ja omaleimainen brändi. Tunnettuus ja "lumovoima". Matkailu- ja muuttovetovoima.

Asukaskokemus: kaunis, viihtyisä ja turvallinen kaupunki.

Erinomainen kilpailukyky ja elinvoima: väestö, yritykset, työpaikat ja opiskelumahdollisuudet.

Ihmisenkokoinen aito kaupunki. Lähellä laadukkaat ja kattavat palvelut sekä monipuolinen luontoympäristö.

Vahva ja aito kaksikielisyys.

Asukkaiden hyvinvointi.

Historia. Toiseksi vanhin kaupunki Suomessa. Ainutlaatuinen Vanha Porvoo.

Sijaintietu. Pääkaupunkiseudun ja lentokentän kyljessä.

Toimintaympäristön muutos

Kuluvalla valtuustokaudella Porvoo on historiallisten muutosten edessä.

Ilmastonmuutos, luonnon monimuotoisuuden heikkeneminen, väestön ikääntyminen, kaupungistuminen ja monet muut globaalit muutokset haastavat Porvoota entistä vahvemmin. Samalla kaupunki varautuu historialliseen rakenneuudistukseen. Koronan, epävarman maailmantilanteen, hyvinvointialueuudistuksen ja muiden rakennemuutosten vaikutusten epävarmuuden vuoksi kehityksen ennakointi ja johtaminen ovat tällä hetkellä aiempaa haastavampaa.

Strategiatyön yhteydessä on tunnistettu suurimpia haasteita ja mahdollisuuksia kaupungin toimintaympäristössä valtuustokauden aikana.

MAAILMANPOLIITTISEN TILANTEEN EPÄVAKAUS

Maailmanpoliittinen tilanne ja Suomen turvallisuusympäristö ovat muuttuneet merkittävästi epävarmemmiksi. Todennäköisyys esimerkiksi talous- ja työllisyystilanteen heikkenemiseen ja pakolaisvirtojen lisääntymiseen on kasvanut. Arjen ja kaupungin toimintojen turvallisuus on entistä keskeisempää, mutta samaan aikaan kaupungin varautumisen ja valmiussuunnittelun resurssit ovat vähenemässä, kun Itä-Uudenmaan pelastuslaitos ja sosiaali- ja terveystoimi siirtyvät Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle.

ILMASTONMUUTOS JA LUONNON MONIMUOTOISUUDEN KÖYHTYMINEN

Ilmastonmuutoksen hidastaminen on suuri yhteinen haaste koko maailmalle. Muutos vaikuttaa laajasti jo kuluvalla valtuustokaudella. Niin elinkeinoelämä, asukkaat, kaupunkiorganisaatio kuin muutkin toimijat joutuvat muuttamaan toimintaansa hillitäkseen ilmastonmuutosta ja luonnon monimuotoisuuden köyhtymistä.

VÄESTÖN IKÄÄNTYMINEN

Ikääntyvien määrä on kääntynyt jyrkkään kasvuun ja samalla lasten määrä alkaa vähentyä. Voimakaskaan muuttoliike ei voi kääntää tätä suhdetta. Lasten ja perheiden määrä kehittyy kuitenkin eri tavalla eri alueilla Porvoossa. Haasteeksi nousee mm. palvelurakenteen ja -verkoston sopeutuminen väestörakenteen muutoksiin sekä osaavan henkilöstön saatavuus Porvoon elinkeinoelämälle ja kaupunkiorganisaatiolle. ⟶

ERIARVOISTUMINEN

Porvoolaisten hyvinvointi on hyvällä tasolla monien mittareiden valossa kaupunkeja vertailtaessa. Pitkittyvä koronakriisi on kuitenkin vahvistanut eriarvoistumista. Koronakriisin kielteiset vaikutukset kohdistuvat erityisesti niihin lapsiin, nuoriin, perheisiin ja asukkaisiin, jotka ovat olleet jo ennestään heikommassa asemassa. Myös alueiden eriytymiskehitys on Porvoossa kasvussa.

KAUPUNGISTUMINEN

Kaupungistumiskehitys jatkuu koronasta huolimatta, mutta koronaaikana kaupunkien ja alueiden välinen eriytyminen on kiihtynyt. Porvoon kaupungin muuttovetovoima on kasvanut vahvasti koronaaikana. Muuttovoittoa on saatu erityisesti pääkaupunkiseudulta ja nuorten aikuisten ryhmästä. Suurin muuttohalukkuus on kohdistunut keskustassa tai sen läheisyydessä sijaitsevalle alueelle, jonne on kaavoitettu ja rakennettu uusia asuinalueita. Porvoolla on mahdollisuus profiloitua kilpailussa turvalliseksi koettuna, aitona kaupunkina.

⟶

SUJUVAT JOUKKOLIIKENNEYHTEYDET JA ITÄRATA

Noin neljäsosa Porvoon työssäkäyvistä suuntaa töihin pääkaupunkiseudulle, valtaosin henkilöautolla. Kestävien joukkoliikenne- ja pendelöintiratkaisujen myötä Porvoon kaupunki ottaisi ison askeleen kohti hiilineutraalia kaupunkia. Kaupunki voi vauhdittaa kasvua kehittämällä ja parantamalla sujuvia joukkoliikenneyhteyksiä pääkaupunkiseudulle.

Itäradan suunnittelu on käynnistynyt. Itärata on suuri mahdollisuus Porvoolle kasvun, kaupunkikehityksen, ilmastotyön ja brändin näkökulmasta. Nopea ratayhteys parantaisi pidemmällä aikavälillä porvoolaisten joukkoliikenneyhteyksiä merkittävästi, ja kiinnostus Porvoota kohtaan niin asukkaiden kuin yritystenkin kotipaikkana kasvaisi todennäköisesti. Rata edistäisi Porvoon kasvua ja vaikuttaisi kaupungin yhdyskuntarakenteen kehittymiseen.

HYVINVOINTIALUEUUDISTUS, TE-PALVELUIDEN UUDISTUS JA MUUT MAHDOLLISET RAKENNEMUUTOKSET

Vuoden 2023 alussa vastuu sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen järjestämisestä siirtyy Porvoon kaupungilta Itä-Uudenmaan hyvinvointialueelle. Maan hallitus valmistelee parhaillaan lisäksi TE-palvelujen siirtämistä kunnille 2024 aikana. Uudistukset tarkoittavat historiallisen suurta muutosta kuntien toiminnalle.

Uudistusten hahmottaminen, organisoiminen ja johtaminen on haastavaa. Samaan aikaan pitää pystyä toteuttamaan suuria muutoksia ja rakentamaan ”uutta kuntaa”, mutta koronaepidemia ja sen jälkihoito vievät kuitenkin edelleen merkittävän määrän kaupungin resursseista.

KAUPUNGIN TALOUDEN KESTÄVYYS

Hyvinvointialueuudistus heikentää kaupungin taloutta jo vuonna 2023, mutta kokonaisvaikutus näkyy asteittain muutaman seuraavan vuoden aikana. Uudistuksen myötä kaupungin tulot puolittuvat, mutta velat jäävät kaupungille. Tulojen väheneminen asettaa selkeitä rajoitteita kaupunkiorganisaation toiminnalle sekä investointimahdollisuuksille.

DIGITALISAATIO

Digitalisaation avulla uudistetaan toimintamalleja ja palvelutuotantoa. Palvelutuotannon ja hallinnon jatkuva kehittäminen sekä automatisaatio ovat osa kasvavaa ja sujuvasti toimivaa kuntaa. Hyötyjen realisoituminen edellyttää osaamista.

KANSAINVÄLISTYMINEN

Kansainvälistyminen tuo uusia mahdollisuuksia kasvulle ja osaamisen kehittämiselle kiristyvässä kilpailussa osaavasta työvoimasta. Haasteita tuottaa palveluiden ja viestinnän sopeutuminen muiden kuin suomen- ja ruotsinkielisten asukkaiden määrän kasvuun. •

Unelmien Porvoo – kasvun kaupunki

Yhdessä, toisiamme arvostaen, rohkeasti, vastuullisesti.

Kestävä kasvu on Unelmien Porvoo -kaupunkistrategian keskeisin päämäärä kuluvalle valtuustokaudelle. Pitkän tähtäimen tavoitteena on, että kaupungin väkiluku kasvaa keskimäärin noin prosentin vuodessa, vuoteen 2050 mennessä noin 70 000 asukkaaseen.

Porvoo kuuluu kaupungistuvassa ja alueellisesti eriytyvässä Suomessa niiden harvojen kuntien joukkoon, jotka ovat edelleen kasvaneet. Muuttoliike tuo kaupunkiin erityisesti nuoria, veronmaksukykyisiä aikuisia. Muuttovoitto kasvattaa koko kaupungin elinvoimaa sekä nykyisten ja tulevien porvoolaisten hyvinvoinnin edellytyksiä.

Kuluvalla valtuustokaudella Porvoolla on mahdollisuus varmistaa kasvun jatkumisen edellytykset. Kasvun täytyy kuitenkin olla kestävää asukkaiden, kaupunkiympäristön, luonnon, ilmaston, palvelutuotannon ja talouden näkökulmasta. Viihtyisä, kaunis ja turvallinen ympäristö, sujuva arki sekä yhdenvertainen, arvostava ja yhteisöllinen ilmapiiri kannustavat asukkaita ja yrityksiä sitoutumaan Porvooseen. Aidosta, omaleimaisesta, elävästä, ihmisenkokoisesta kaupungista on helppo olla ylpeä. Myös kaupungin oman toiminnan ja tekojen tulee antaa asukkaille ja yrityksille syitä ylpeyteen.

Strategialla onkin neljä kasvun tavoitetta täydentävää vahvaa kärkiteemaa: suosituin kotikaupunki, paras arkenakin, kaupunkielämän sykettä sekä ilmastotekojen kaupunki. Kärkiä täsmennetään valtuustokausittain. Konkreettisemmista tavoitteista päätetään vuosittain kaupungin talousarviossa ja erilaisissa ohjelmissa toimintaympäristössä tapahtuvien muutosten perusteella.

Kaupungin arvot ovat pelisäännöt, jotka kertovat toimintatapamme. Toimimme yhdessä, toisiamme arvostaen, rohkeasti ja vastuullisesti. Strategian kärjet ja arvot kantavat pitkälle, kuluvan vuosikymmenen loppuun asti. ⟶

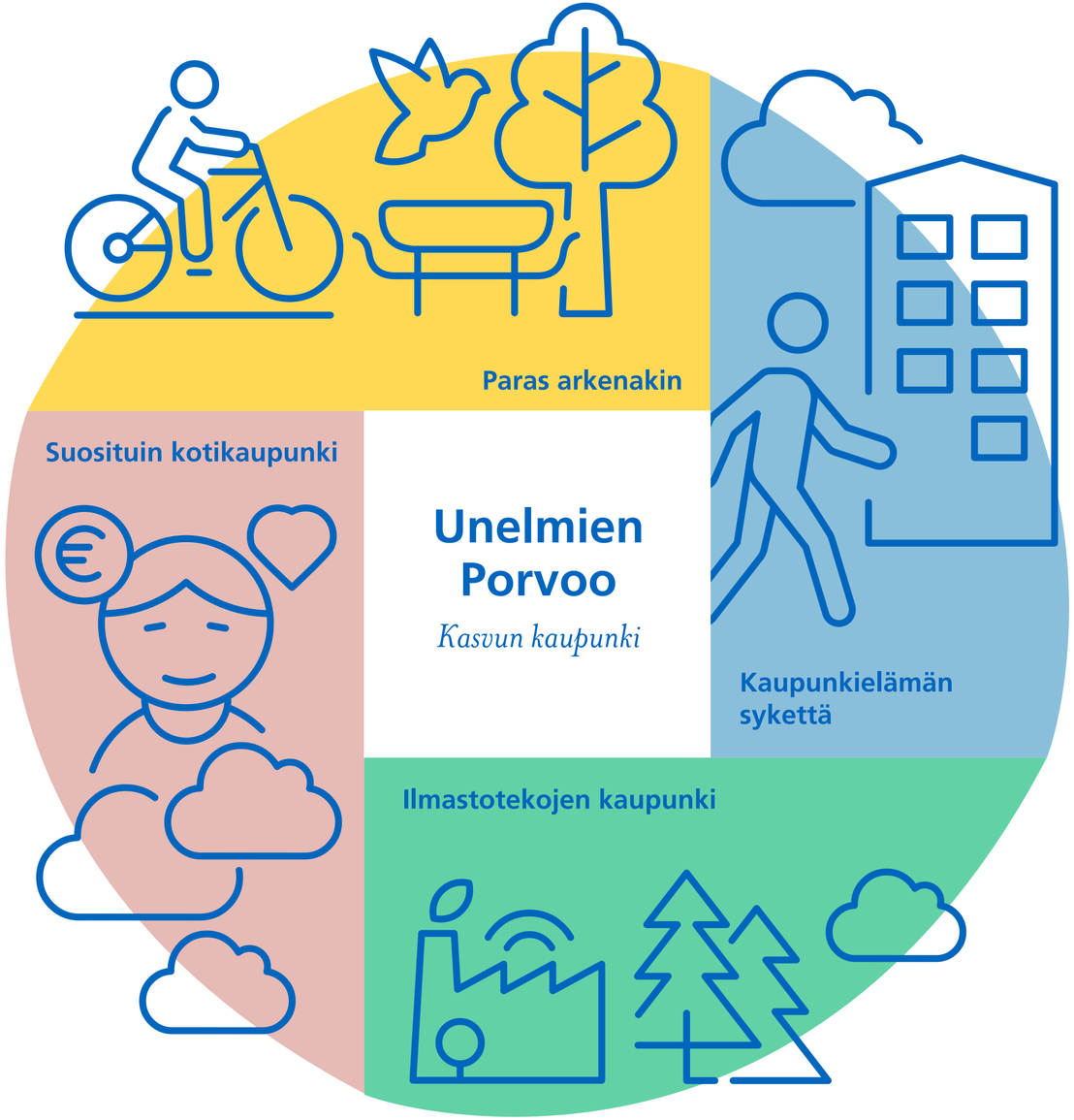

Suosituin kotikaupunki
- Kestävä kasvu
- Sujuvat yhteydet pääkaupunkiseudulle
- Menestyvät yritykset
- Osaajien kaupunki
- Tasapainoinen talous

Kaupunkielämän sykettä
- Vetovoimainen kaupunkikeskusta
- Elämyksellinen vapaa-aika ja tapahtumat
- Aito vuoropuhelu ja laaja vuorovaikutus

Paras arkenakin
- Vaivaton ja sujuva arki
- Oppimisen ja kasvamisen kaupunki
- Yhdenvertaisuus lisääntyy
- Varaudumme poikkeustilanteisiin
- Vahva kaupunki

Ilmastotekojen kaupunki
- Hiilineutraali kaupunki
- Ilmastoviisaat yritykset ja asukkaat
- Kiertotalouskaupunki

Suosituin kotikaupunki

KESTÄVÄ KASVU

Tuemme kasvua sujuvalla kaavoituksella. Luomme edellytyksiä kilpailukykyisille yritysalueille, uusille ja houkutteleville asuntoalueille, kaupungin tiivistymiselle, omaleimaiseen porvoolaiseen ympäristöön sovitetulle uudisrakentamiselle sekä monipuoliselle asuntotuotannolle ja palvelutarjonnalle.

Kasvua ei tavoitella kestävän kehityksen, ilmastotyön tai luonnon monimuotoisuuden kustannuksella. Varmistamme, että kaupungin palvelut kehittyvät kasvun tahdissa.

SUJUVAT YHTEYDET PÄÄKAUPUNKISEUDULLE

Edistämme sujuvia joukkoliikenneyhteyksiä pääkaupunkiseudulle sekä Itäradan ja lähijunaliikenteen toteutumista. Kehitämme kaupunkirakennetta ja ratayhteyttä kaavoituksen työkaluin. Osallistumme aktiivisesti Itärata -hankeyhtiön suunnittelutyöhön.

MENESTYVÄT YRITYKSET

Kasvavat kaupunkiseudut kilpailevat menestyvistä yrityksistä, investoinneista, työpaikoista ja osaajista. Luomme edellytyksiä uusien työpaikkojen syntymiselle sekä elinvoimaiselle, kasvavalle ja ilmastoviisaalle yritystoiminnalle mm. laadukkaan yritysneuvonnan keinoin.

Tavoitteena on, että Porvoolla on jatkuvasti tarjolla tontteja erikokoisille yrityksille. Tarjoamme aktiivisesti erilaisia sijoittumisvaihtoehtoja sekä sujuvia palveluita yrityksille, jotka ovat kiinnostuneita Porvoosta.

Kaavoitamme uusia, eri kokoisia yritystontteja erityisesti Kilpilahden alueelle. Kilpilahden alue on yksi Suomen merkittävimmistä kiertotalouskeskittymistä, joka tunnetaan myös kansainvälisesti. Teemme Kilpilahden alueen yritysten kanssa yhteistyötä kiertotalouden ja ilmastotyön kehittämisessä, alueen brändäyksessä ja osaajien houkuttelussa.

Edistämme yritysten mahdollisuuksia onnistua ja toimia ympärivuotisesti. Kehitämme ympärivuotista matkailua.

OSAAJIEN KAUPUNKI

Porvoon kaupunki tarjoaa monipuolisia mahdollisuuksia osaavalle työvoimalle yhdessä alueen oppilaitosten, elinkeinoelämän ja muiden yhteistyökumppanien kanssa. Myös Porvoon kaupunki on suosittu ja vetovoimainen työnantaja, joka tukee henkilöstöään muutoksen tekemisessä ja huolehtii henkilöstön osaamisen kehittymisestä ja työhyvinvoinnista.

Porvoon kaupunki kehittää työllisyyspalvelujaan ja oppilaitosyhteistyötä niin, että työnantajat ja työnhakijat kohtaavat tulevaisuudessa paremmin. ⟶

TASAPAINOINEN TALOUS

Kestävä talous on kasvun edellytys. Kaupungin käyttötalous pidetään tasapainossa niin, että vuosikate riittää poistoihin ja tulos on lievästi ylijäämäinen. Kaupungin ja kaupunkikonsernin lainakanta pysyy hallittavalla tasolla, mikä tarkoittaa kaupungin investointien priorisoimista yhteensä noin 100 miljoonan euron tasolle vuosina 2022–2025. Investointien painopistettä tulisi siirtää talonrakennusinvestoinneista kasvua tukeviin kunnallisteknisiin investointeihin tämän vuosikymmenen aikana. Lainakanta säilyy kuntien keskiarvon alapuolella, ja lainakantaa alennetaan taloudellisesti hyvinä vuosina.

Tuloveroprosentti pidetään kilpailukykyisellä tasolla. Kehitämme rakenteita ja palveluprosesseja määrätietoisesti ja tuotamme palveluita taloudellisesti kestävällä tavalla. Kaupunki omistaa ja ylläpitää vain omaan ydintoimintaansa liittyviä kiinteistöjä ja rakennuksia. Muista tiloista luovutaan. •

Paras arkenakin

VAIVATON JA SUJUVA ARKI

Eri-ikäisten asukkaiden ja yritysten arki on vaivatonta ja sujuvaa viihtyisissä asuinympäristöissä niin keskustassa, lähiöissä kuin maaseudullakin. Turvaamme kaksikieliset palvelut ja tarjoamme palveluita yhä enemmän myös muilla kuin suomen ja ruotsin kielillä. Lapsiperheystävällinen Porvoo edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia monin eri tavoin. Tuemme myös aktiivista ikääntymistä ja tarjoamme monipuolisia harrastusmahdollisuuksia kaikenikäisille asukkaille. Kannustamme asukkaita huolehtimaan hyvinvoinnistaan ja terveydestään yhdessä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Kehitämme palveluja digitalisaation sekä yhteiskäyttöisten ja älykkäiden liikkumisratkaisujen avulla. Edistämme kaupunkikeskustan, lähiöiden, kyläkeskusten ja saariston vetovoimaa, viihtyisyyttä, kehittämistä ja saavutettavuutta.

OPPIMISEN JA KASVAMISEN KAUPUNKI

Laadukas koulutus ja varhaiskasvatus luovat edellytyksiä kasvulle, hyvinvoinnille, osallistumiselle ja kaupungin kilpailukyvylle. Tarjoamme koulutusta ja varhaiskasvatusta turvallisissa ja terveellisissä tiloissa. Porvoolainen oppimispolku on yhtenäinen lapsuudesta vanhuuteen. Monipuolinen koulutustarjonta ja korkeakoulukampus ovat Porvoolle myös tärkeitä vetovoimatekijöitä. Huomioimme myös kansainvälisen koulutustarpeen kasvun.

YHDENVERTAISUUS LISÄÄNTYY

Vähennämme asukkaiden eriarvoisuutta ja alueiden erilaistumista. Panostamme maahanmuuttajien kotoutumiseen. Erityisen tuen palveluita tarjotaan kaikenikäisille asukkaille, joiden hyvinvointi sitä edellyttää. Suunnittelemme ja kehitämme alueita, joissa on erilaisia koteja ja palveluita monenlaisissa elämäntilanteessa oleville ihmisille.

VARAUDUMME POIKKEUSTILANTEISIIN

Varaudumme turvaamaan asukkaiden arjen palvelut myös erilaisissa poikkeustilanteissa yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Kehitämme ja lisäämme valmiussuunnitteluun, varautumiseen ja turvallisuuteen liittyvää osaamista kaupungin organisaatiossa.

VAHVA KAUPUNKI

Huolehdimme siitä, että Porvoo on tulevaisuudessakin aito kaupunki ja alueen kilpailukykyinen veturi, joka pystyy päättämään itsenäisesti asukkaidensa palveluiden järjestämisestä. Kaupungin päätöksenteko on avointa, sujuvaa ja tietoon perustuvaa. Kehitämme kaupunkikonsernin työnjakoa, johtamiskäytäntöjä ja toimintakulttuuria. Porvoo osallistuu aktiivisesti kaupunkipoliittiseen yhteistyöhön ja edunvalvontaan. Rakennamme myös uusia yhteistyömalleja muiden kuntien, valtion ja hyvinvointialueiden kanssa edistääksemme asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä. •

Kaupunkielämän sykettä

VETOVOIMAINEN KAUPUNKIKESKUSTA

Tuomme lisää ”kaupunkia” Porvooseen. Luomme edellytyksiä elävälle ja viihtyisälle kaupunkikeskustalle ja palveluille, jotka kutsuvat ihmisiä kohtaamaan toisiaan. Laajennamme ja tiivistämme kaupunkikeskustaa lähiluonto, viherrakentaminen ja olemassa oleva rakennuskanta huomioiden. Noin kahden kilometrin säteelle Porvoon torilta syntyy mahdollisuus rakentaa koteja noin 5000 uudelle porvoolaiselle vuoteen 2030 mennessä. Viemme eteenpäin Kokonniemen alueen, keskustan ja torin kehittämistä.

ELÄMYKSELLINEN VAPAA-AIKA JA TAPAHTUMAT

Kulttuurilla, taiteella, liikunnalla ja tapahtumilla on merkittävä rooli elävän kaupunkielämän luomisessa. Luomme yhdessä yritysten ja muiden toimijoiden kanssa edellytyksiä järjestää elämyksiä, kiinnostavia tapahtumia ja vapaa-ajan palveluita asukkaille ja matkailijoille ympäri vuoden.

AITO VUOROPUHELU JA LAAJA VUOROVAIKUTUS

Kaupunki kutsuu kaikki mukaan rakentamaan elävää kaupunkia. Käymme aitoa vuoropuhelua ja kannustamme asukkaita, yrityksiä, kolmannen sektorin toimijoita ja oppilaitoksia osallistumaan kaupungin toimintaan ja palveluiden kehittämiseen.

Mahdollistamme rohkeat kokeilut ja panostamme aktiivisesti hyvän tunnelman ja ilmapiirin luomiseen.
Laaja vuorovaikutus, avoin viestintä ja suunnitelmallinen markkinointi vahvistavat myös Porvoon vetovoimaa ja brändiä. •

Ilmastotekojen kaupunki

HIILINEUTRAALI KAUPUNKI

Ilmastonmuutoksen hillitseminen edellyttää entistä laajempaa yhteistyötä ja nopeampia toimenpiteitä kaikilta toimijoilta, niin kaupungilta, asukkailta, yrityksiltä kuin oppilaitoksiltakin. Porvoon kaupunki tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 mennessä. Kaupunki toimii esimerkkinä: ilmastotyö läpileikkaa kaupungin tavoitteet ja on mukana hankinnoissa ja kaikessa päätöksenteossa.

Ilmastoviisas kaupunki vähentää päästöjä ja varautuu ilmastonmuutoksen vaikutuksiin. Kehitämme kaupunkirakennetta täydentämällä ja tiivistämällä jo olemassa olevaa rakennettua ympäristöä. Mahdollistamme kestävän liikkumisen. Edistämme toimivaa ja kattavaa joukkoliikennettä, junayhteyttä, pyöräilyä, kävelyä ja kävelypainotteisen keskustan kehittämistä sekä eri liikennemuotojen siirtymistä kohti päästöttömiä ratkaisuja.

Suojelemme vesistöjä sekä vaalimme luonnon monimuotoisuutta ja lähiluonnon säilyttämistä.

ILMASTOVIISAAT YRITYKSET JA ASUKKAAT

Kannustamme ja tuemme alueen yrityksiä ja teollisuutta tekemään ilmastoviisaita ratkaisuja. Ilmastoviisaassa kaupungissa myös asukkaiden on helppo tehdä vähäpäästöisiä valintoja. Koulut, päiväkodit, kotitaloudet ja yritykset elävät kestävää arkea. Tuemme kestäviä elämäntapoja ja innostamme ympäristöystävällisiin valintoihin.

KIERTOTALOUSKAUPUNKI

Kiertotaloudella on tärkeä rooli ilmastonmuutoksen hillitsemisessä ja luontokadon pysäyttämisessä. Edistämme kiertotalouden kehittymistä, erilaisten tuotteiden ja materiaalien tehokasta hyödyntämistä ja jätteiden määrän vähentämistä. Kiertotalous tarjoaa yrityksille uusia liiketoimintamahdollisuuksia ja asukkaille mahdollisuuden tehdä kestäviä valintoja. •

Kaupunkistrategian mittarit

Jokaiselle kärkiteemalle määritellään 3–5 mittaria vaikuttavuuden seurantaan. Mittaristossa tukeudutaan osin aiempaan mittaristoon sekä YK:n kestävän kehityksen tavoitteisiin perustuvaan MayorsIndicators-mittaristoon, jonka kautta saadaan tietoa eri osa-alueiden, kuten ympäristön, talouden ja hyvinvoinnin kehityksestä kunnissa vuodesta 2010 alkaen. Tietopankki kattaa noin 200 indikaattoria ja sisältää tietoja kaikista Suomen, Ruotsin ja Iso-Britannian kunnista. Sen avulla voi vertailla nykytilaa sekä kehitystrendejä suhteessa muihin kuntiin.

Kaupunkistrategian mittaristo päätetään erikseen kevään 2022 aikana.

PORVOO BORGÅ